

אבשלום פיינברג - ביוגרפיה

scholarship – מילגה

יליד המושבה גדרה. כונה "הצבר הראשון". בן למשפחת ביל"ויים. הוריו ישראל ופאני פיינברג (לבית בלקינד), שלחו אותו לכוּתָאב, חדר מוסלמי, ביפו, ללמוד ערבית וקוראן. בימי ילדותו נדד עם הוריו בין המושבות בארץ ישראל. בגיל 15 זכה במילגה של אליאנס, ללמוד בתיכון בצרפת.

wanderings – נדודים
accounting – הנהלת חשבונות

ב-1906, והוא בן 17, לאחר שהשלים לימודי בוטניקה וספרות, שב לארץ ישראל והחל במסעות נדודים: תחילה נסע לקהיר ועסק בהנהלת חשבונות ובהתכתבות, לאחר מכן שב לארץ ישראל ושוב נדד לשוויץ ומשם לפריס.

to formulate – לגבש
apprehension, understanding – תפיסה
expulsion – סילוק

באותה תקופה החל פיינברג לגבש את תפיסתו המדינית, שעיקרה סילוק השלטון העות'מאני מארץ ישראל, והתגייסות היישוב הציוני למען כניסת הבריטים במקומם.

experimental station – תחנת ניסיונות
framework – מסגרת
סייע - עזר
branch – שלוחה
supervision – פיקוח
catalogued – תיעד
plant – צמח
engagement – ארוסיו

ב-1911 פגש אבשלום את האגרונום אהרן אהרונוסון, שהציע לו לעבוד אצלו בתחנת הנסיונות בעתלית. במסגרת עבודתו סייע בניהול שלוחת התחנה לנסיונות חקלאיים בחדרה ובפיקוח על פרדסים בשומרון, וכן נסע ברחבי ארץ ישראל, אסף ותיעד את צמחי הארץ. מפגשיו עם משפחת אהרונוסון הנרחבת הביאה לארוסיו אל אחותו הקטנה של אהרן אהרונוסון, רבקה אהרונוסון

initiated – יזם
espionage network – רשת ריגול
failed – כושלים
finalized – סיכמו

ב-1915 יזם, יחד עם אהרן אהרונוסון, את הקמת רשת הריגול ניל"י (נצח ישראל לא ישקר), אשר עסקה באיסוף מידע אודות הצבא העות'מאני עבור הבריטים. לאחר מספר ניסיונות כושלים הצליח פיינברג לצאת למצרים, ושם יצר קשר ראשוני עם הצבא הבריטי. בפגישה זו סיכמו כיצד יועבר המידע בין הצדדים.

transmission ship – אוניית קשר
פסק - הפסיק
עמל - עבד
gaining trust – רכישת אמון
underground – מחתרת

כאשר שב פיינברג לארץ ישראל, חברי הרשת החלו להעביר מידע באמצעות אוניית קשר בריטית שהתקרבה לחוף עתלית. מאוחר יותר פסק הקשר, וניסיונותיו של פיינברג לחדשו נכשלו. ב-1916 יצא אהרן אהרונוסון לקושטא ולברלין, ומשם הצליח להגיע לאנגליה, שם עמל על רכישת אמון של הבריטים. הקשר שלו עם פיינברג נותק, ואבשלום החליט לצאת למצריים כדי לחדש את פעילות המחתרת.

dressed up as – מחופשים
with the intent – במגמה
to cross – לחצות
intelligence – מודיעין
to encounter – נתקלו
campground – מאהל

בינואר 1917 יצא אבשלום, יחד עם ידידו יוסף לישנסקי, שניהם מחופשים לבדווים, לכיוון סיני, במגמה לחצות את קווי החזית ולחדש את הקשר עם המודיעין הבריטי. ב-20 בינואר נתקלו בבדווים ליד רפיח, אשר ירו עליהם (על פי גרסה אחרת, נפתחה עליהם אש של חיילים טורקיים, שישנו במאהל בדווי בקרבת מקום). אבשלום פיינברג נהרג מן הירי.

ניצל – was saved
 בחשאי – secretly
 שיתוף פעולה – cooperation
 במקביל – in parallel

צירוף נסיבות – combination of
 circumstance

שרשרת אירועים – a chain of
 events

נחשפה – was exposed

פרשה – affair, issue

בוודאות – with certainty

גרסה – version

נפוצה – prevalent

היעדר – lack

שמעות – rumors

יחסו יד – Thought he had a
 hand

היעלמות – disappearance

חשד – suspicion

תרמה – contributed

הדוקה – close

נתפס – was caught

מעצר – arrest

יוני דואר – carrier pigeons

כיבוש – conquest

התגלה – was discovered

צמרת – treetop

דקל – palm tree

בודד – lonely

נפוצה – common

תמרים – dates

בכיסים – pockets

חשש – fear

פעולות תגמול – retaliation acts

לישנסקי נפצע וניצל בידי חיילים בריטים, הועבר לבית חולים בפורט סעיד ומשם לקהיר, שם פגש את אהרן אהרונסון. לאחר מכן חזר לישנסקי בחשאי לארץ ישראל. עם שובו לארץ ישראל המשיך לישנסקי בפעילות הריגול בשיתוף פעולה עם שרה אהרונסון (אחותו של אהרן) והשניים הנהיגו מאותה העת את פעילות הרשת בארץ ישראל. במקביל, מותו של פיינברג הוליד צירוף נסיבות ושרשרת אירועים, שבסופם נחשפה הרשת (אוקטובר 1917) על ידי העות'מאנים. פרטיה המדויקים של הפרשה אינם ידועים בוודאות, אך על פי הגרסה הנפוצה, ראש הרשת אהרן אהרונסון ולישנסקי שמרו בחשאי את גורלו הטרגי של פיינברג (כנראה מתוך רצון לא לפגוע במורל חברי הרשת). היעדר המידע הוליד גל שמעות בנוגע לפיינברג, אחדות מהן יחסו ללישנסקי יד בהיעלמותו של פיינברג. לחשד זה תרמה מערכת היחסים ההדוקה שהתפתחה בין לישנסקי לשרה אהרונסון (אהובתו של פיינברג לפני כן).

נעמן בלקינד, אחד מחברי ניל"י, יצא (ככל הנראה על דעת עצמו) למדבר סיני על מנת לברר מה קרה לפיינברג. במהלך מסעו נתפס על ידי העות'מאנים. מעצרו של בלקינד חשף בפני העות'מאנים את קיומה של רשת ריגול בריטית בארץ ישראל. באותה העת נתפסה אחת מיוני הדואר אשר שימשו להעברת ידיעות אל הבריטים. שני האירועים הנ"ל הובילו לחשיפתה של רשת ניל"י ומעצרו של מרבית חבריה.

ב-1967 לאחר כיבוש חצי האי סיני במלחמת ששת הימים, התגלה ליד רפיח קברו של פיינברג תחת צמרת דקל בודד שצמח באזור, על פי אגדה נפוצה צמח הדקל מתמרים שהיו נתונים בכיסיו של פיינברג. עם גילוי הקבר הובא לקבורה בטקס צבאי בהר הרצל.

הערה: היישוב היהודי בארץ, ובעיקר תנועת "השומר", התנגדו לפעילות של ניל"י נגד התורכים, מתוך חשש לפעולות תגמול נגד היהודים.

אבשלום פיינברג ורבקה אהרונסון

אבשלום פיינברג – ביוגרפיה

שאלות

1. איפה נולד אבשלום?
2. איפה גדל?
3. מה היה מיוחד בחינוך שלו?
4. מה היתה העמדה הפוליטית של אבשלום?
5. האם רוב הישוב היהודי בארץ ישראל תמך בעמדותיו הפוליטיות? מדוע?
6. מה עשו אבשלום וחבריו כדי לבצע את התוכנית שלהם לעתיד ארץ ישראל?
7. מה עשה אבשלום בחדרה? מי היו החברים הקרובים שלו?
8. איזה קשר היה לאבשלום עם רבקה אהרונסון? עם שרה אהרונסון?
9. למה יצאו אבשלום ויעקב לישנסקי למצריים ב-1917?
10. האם רבקה אהרונסון ידעה שאבשלום מת?
11. איך אבשלום מת? מה חשבו החברים על מותו?
12. כתבו פסקה קצרה על ניל".
13. קראו את המכתב שכתב אבשלום לרבקה.
מדוע הוא אינו נותן לה את הנשיקה האלף?

אבשלום פיינברג ושרה אהרונסון

אלף נשיקות

יהורם גאון

מילים: מירית שם אור

לחן: צביקה פיק

קשר – knot
 abundance of light – שפע זוהר
 coronet, crown – כותרת
 pearls – פנינים
 I will rain upon you – אמטיר

snowy – שלגי
 virgin – בתולי
 flexible – גמיש
 swan – ברבור
 I will cover – אכסה
 necklaces – מחרוזות
 I will put – שום אשים
 pulse – דופק
 lust – תאווה
 measure – תכלה
 thrown at – מושלכים

נשיקה ראשונה על מצחך הלבן
 כמו קשר באמצע דמותך
 וממנה יצאו בשפעת זוהרה
 נשיקות, נשיקות לשערך
 כותרת פנינים עשויה מנשיקות
 על שחור תלתליך אמטיר
 שתהיי לי ילדה היפה בנסיכות
 המושלמת בכל בנות העיר.

אלף נשיקות לך אהובתי
 אלף נשיקה ונשיקה
 אלף נשיקות לך חמודתי
 היפה, הקטנה, המתוקה.

וגם את צווארך השלגי, הבתולי
 הגמיש כמו צוואר הברבור
 אכסה בנשיקות מחרוזות מחרוזות
 ילדת מים, קטנטנת שלי
 ועתה שום אשים את ראשי על כתפך
 כדי למצוא בו את דופק הלב
 וגם סתם נשיקות בלי תאווה ותכלה
 כמו פרחים מושלכים על כלה.

אלף נשיקות...

sinning – חטאות

saturation – רוות

impure – טמאות

is burning – נצרב

end - כלות

stormy - סוערות

השמיים אינם בעד עיני החטאות

ואינני שותה בך עד רוות

האור אינו בעד שפתי הטמאות

והזי נצרב לו עד כלות

נשיקת האלף אינה אפשרית אהובה

חסרה נשיקה אחרונה

רק תשע מאות תשעים ותשע נשיקות לי

סוערות אהבות ומתוקות

ובכל זאת אנשקר אלף נשיקות

אלף נשיקות...

<https://www.youtube.com/watch?v=CcLKBAJ6iaE>

מכתבים לרבקה אהרונסון

אבשלום פיינברג

[לתוכן הענינים](#)

בלדת אלף הנשיקות

אלף נשיקות לך, אהובתי.
 כך גומרים האוהבים את כל כל המכתבים שלאהובותיהם
 הם כותבים.
 אלף נשיקות לך אהובתי.
 כך מתחיל אני את מכתבי אליך, אהובתי.
 ומה-מאד מתאוה אני לנשקך:
 אלף נשיקות, אהובתי.
 ראשית-כל הייתי שם נשיקה גדולה על מצחך הלבן, כמו קשר באמצע המצח.
 ומהנשיקה הזאת היו יוצאות הרבה-הרבה נשיקות אחרות בעיגול על המצח
 הזך ועל התלתלים השחורים כמו כותרת של נשיקות כמו ששמות למען הטיפות
 היפות מחרוזת של פנינים.
 ואחרי-כן הייתי לוחש לך בשני פרחי צדף ורוד, אזניך, שני סודות קצרים
 ומתוקים שהדם מצלצל עד אמצע הלב.
 ובשפתי הייתי מחליק את ריסיך ועפעפיך.
 ואחרי זאת אני שם שתי נשיקות עגולות ומהירות ומצלצלות על שתי עיניך,
 כאשר שותים למען רוות כוס-יין בצמא בקיץ.
 ועתה צריך להעמיק בגומות לחיך, לחפור ולחפור, וגם את הצלוחית
 הקטנטונת שבקצה סנטרך הקטן.
 ואחר צריך לאסוף את שפתותיך הוורודות אל תוך פי, ולשאוף ולשאוף
 ולנשום נשיקה עד אפס-כוח, עד שימלא החזה ולא ישאר שם מקום גם כחוט-
 השערה.
 ועל צווארך השלגי, הזך, הרם והגמיש כצוואר הברבור, ושתנועותיו
 מושכות ועדינות כתנועות ילדות-המים, צריך לשים חוטים-חוטים, מחרזות-
 מחרזות של נשיקות עד כדי לכסותו, וצריך לרדת עד השוחה הקטנה שבקצה
 הצוואר, שם במקום שהשמלה הטיפשה והמרשעת מכסה את הכל...
 ועל מפרקתך זכת-אור וכתפיד, ברד של נשיקות.
 ועתה שים אשים ראשי על חזך ומצאתי את הנקודה המדויקה אשר שם דופק
 לבך, ושמתי שפתי מולו, ודרך שמלותיך והעור והפשוט והדם והגידים אשאב בכוח
 את הלב ואמשכנו אלי ואמהיר דפיקותיו, ריקודיו, כירכוריו: תק, תק-תק, תק-תק-
 תק.
 ועל מסגרת חגורתך נשיקה.

ובגניבה על ברכיך הקטנות נשיקות.

ונשיקה על כל פרקה מפרקות אצבעותיך הלבנות והקטנות, שאין מקום עליהן בעד כל גודל שפתי הזוללות, וצמידי נשיקות על ידיך; ואל השרוולים אתגנב ונשיקות על זרועותיך המבושמות והרעננות, חבלי אהבה לבנים.

ונשיקות לכל אחת מתנועותיך המקסימות, מזהלותיך המרנינות וגם נשיקות תנועות בלי מטרה ובלי תאוה בוערת, כאשר ישליכו פרחים על כלה עוברת.

והנה כוסית בנשיקות, אהובתי, והנשיקות תשע-מאות תשעים-ותשעה נשיקות.

ועוד אחת נשארה נשיקה, רק אחת, וצריך שאשק הנשיקה האחרונה הזאת, ויהי-מה!

ועכשיו רום התאוה, פסגת החשק. איה, איה אהובתי מעיין האור המותח על כל אברייך, על כל תנועותיך, על כל מבטיך, את עדנת השמיים וקסם האור, אייהו מלא-אור מעיין האור?

את המעיין הזה הייתי רוצה למצוא ולשים שפתי בו, להדביק פי במעיין האור ולשתות עד רוות, וזאת היתה נשיקת האלף. אבל השמיים אינם בעד עיני החוטאות, האור איננו בעד שפתי הטמאות, הארציות, הסובאות, ועל כן תצרב נצח הנשיקה האי-אפשרית הזאת את שפתי ותעיק עד מוות את חזי התאב.

ועל כן אלף הנשיקות חסרות הן אהובתי, רק תשע-מאות תשעים-ותשע נשיקות יפתי.

ובכל-זאת!

אלף נשיקות לך כוכבי!

אריק איינשטיין

אריק איינשטיין (3 בינואר 1939 - 26 בנובמבר 2013)

היה זמר, פזמונאי, תסריטאי ושחקן ישראלי.

היה חבר בלהקת הנח"ל ובלהקות רבות אחרות. שיתוף הפעולה שלו עם שלום חנוך ולהקת הצ'רצ'ילים הניב את אלבומי הרוק הראשונים בישראל.

איינשטיין נחשב אחד הזמרים הישראלים החשובים ביותר.

איינשטיין נולד בשם **אריה לייב איינשטיין**, גדל והתחנך בתל אביב. בן יחיד לדבורה ולשחקן תיאטרון "האהל" יעקב איינשטיין. בנעוריו היה חבר בתנועת "השומר הצעיר" וספורטאי באגודת הפועל תל אביב. איינשטיין היה אלוף הארץ לנוער בהדיפת כדור ברזל ואלוף הארץ לנוער ולבוגרים בקפיצה לגובה. כמו כן היה כדורסלן בקבוצת הנוער של הפועל תל אביב. בשנת 1955 שיחק בקבוצת הבוגרים של הפועל תל אביב.

לקראת שירותו הצבאי עודד אותו אביו לנסות להתקבל ללהקה צבאית, אף על פי ששאיפתו הייתה להיות מדריך ספורט (מד"ס). בשל קוצר ראייה לא התקבל איינשטיין לתפקיד זה, ולכן נבחן ללהקת הנח"ל והתקבל ללהקה בתפקיד שחקן. במהלך שירותו הצבאי דבק בו הכינוי "אריק", שבו נודע מאז.

בשנת 1959 השתחרר מהצבא, והצטרף לתאטרון וגם ללהקת הזמר "בצל ירוק". מאז היה שחקן תיאטרון וקולנוע, וכן זמר במגוון של הרכבים מוסיקליים.

בשנת 1969, בעקבות התפתחויות בעולם הזמר בחו"ל ותחילת חדירת מוזיקת הרוק, חיפש גם איינשטיין צליל חדש ו"חשמלי" יותר, דבר שהביא אותו לחפש שותף במועדונים בתל אביב. שם, הכיר את להקת "הצ'רצ'ילים" ואיתם הקליט את מה שנחשב לאלבום הרוק העברי הראשון "פוזי".

איינשטיין וחברו מימי להקת הנח"ל אורי זוהר ריכזו סביבם אמנים רבים שלימים יהפכו ידועים בעצמם. הם קראו לעצמם **חבורת לול** וביחד יצרו ב-1970 את הסרט "שבלול" ואת תכנית הטלוויזיה הסאטירית "לול".

במאי 1970 יצא לאור הסרט "שבלול", המורכב ממערכונים של חבורת לול לצד שירים. שירים אלו התגבשו לאלבומם המשותף של איינשטיין וחנוך, "שבלול", שיצא באותה שנה. האלבום נחשב לאחד האלבומים המשפיעים ביותר ברוק הישראלי, ובסקרים רבים הוא נבחר כאלבום העברי הטוב בכל הזמנים.

בשנות השבעים עסק איינשטיין בחידוש שירים עבריים שנכתבו ברובם במחצית הראשונה של המאה ה-20. עד אמצע שנות ה-90 הקליט במקביל לאלבומיו המקוריים סדרת אלבומים בשם "ארץ ישראל הישנה והטובה", שבה ביצע שירים אלה - משירי מולדת מימי ראשית היישוב העברי ועד פזמונים "סלוניים" משנות ה-50 - בעיבודים מודרניים. לדבריו, לא עשה זאת למען הנצחת השירים, אלא פשוט כי אהב לשיר אותם.

בשנת 1980 הקליט את האלבום "**חמוש במשקפיים**". יציאת האלבום לוותה בסיבוב הופעות. במהלך ההופעות הייתה הרגשה ברורה אצל חברי הלהקה שליוותה אותו שהוא לא אהב להופיע. המפיק שכנע אותו להמשיך את סיבוב ההופעות עד תום. ב-29 באוגוסט 1981 התקיים המופע אשר חתם את מסע

פזמונאי	–	songwriter
תסריטאי	–	screenplay writer
הניב, להניב	–	to yield
אגודה	–	association
אלוף	–	champion
הדיפת כדור ברזל	–	shot put
עודד, לעודד	–	to encourage
שאיפה	–	aspiration
קוצר ראייה	–	near-sightedness
דבק, לדבוק	–	to stick
כינוי	–	nickname
הצטרף, להצטרף	–	to join
זֶמֶר – שיר		
הרכב	–	ensemble
חדירה	–	penetration
לימים	–	in time
מערכון	–	skit
התגבשו, להתגבש	–	to form
סקרים	–	surveys
במקביל	–	in parallel
הנצחה	–	perpetuation
חמוש	–	armed
תום	–	סוף
חתם	–	גמר

החמירה, להחמיר – to worsen
מיעט, למעט – to reduce

תרומה – contribution
חטוף – kidnapped

טור – column

מפרצת – aneurism
אבי העורקים – aorta

הוצב, להציב – to stand
לחלוק – to allot

הובא למנוחות – was laid to rest
בית עלמין – cemetery

הגה, להגות – to pronounce
עיצור – consonant

מעורב, להיות מעורב – to be involved

אכזבה – disappointment
נהג – used to

חובב – enthusiast
מושבע – sworn, habitual

הופעות זה במועדון בקיסריה, והפך לבסוף גם להופעתו האחרונה של איינשטיין בפני קהל. מאז התרכז איינשטיין בהקלטות בלבד.

באותה שנה עבר איינשטיין תאונת דרכים קשה. ידידתו נהרגה בתאונה, אשתו נפצעה קשה, והוא נפצע וכבדות הראייה שלו הלכה והחמירה. מאז התאונה מיעט איינשטיין להיראות בציבור או להתראיין בתקשורת, אולם המשיך ליצור ולהקליט שירים ישראלים עם אומנים ישראלים רבים.

בשנת 2005 זכה איינשטיין בפרס אקו"ם על מפעל חיים בפזמונאות העברית. ב-2006 קיבל פרס מיוחד על תרומה רבת שנים למוזיקה הישראלית בטקס פרסי עמ"י של ערוץ מוסיקה 24. בשנת 2010 היה איינשטיין האמן המושמע ביותר בתחנות הרדיו בישראל. ב-18 באוקטובר 2011 הוציא איינשטיין את השיר "עכשיו כשאתה כאן", לרגל חזרתו של החייל החטוף גלעד שליט. בפברואר 2012 יצא לאור דואט של איינשטיין ושלמה ארצי לשירו של ארצי "חוזרים הביתה". זהו השיר האחרון שהספיק איינשטיין להקליט בחייו.

ביותר מארבעים שנות הקריירה שלו הקליט איינשטיין כ-500 שירים: עם להקת הנח"ל, בצל ירוק, שלישיית גשר הירקון והחלונות הגבוהים, בכל מיני הפקות, סרטים והצגות, ובלא פחות מ-34 אלבומים, בהם שיתף פעולה עם מיטב היוצרים.

בנובמבר 2013 נודע כי איינשטיין יחל לכתוב טוב חדש בנושא ספורט ב"מעריב", ומספר שעות לפני מותו סיים לכתוב את הטור הראשון. הטור המלא התפרסם במהדורה מיוחדת לזכרו.

ב-26 בנובמבר 2013 בשעות הערב נפטר אריק איינשטיין בתל אביב, כתוצאה ממפרצת באבי העורקים שהתפוצצה.

למחרת פטירתו, בשעות הצהריים, הוצב ארונו בכיכר רבין בתל אביב, ונערך לו טקס פרידה. עשרות אלפים מאוהביו באו לחלוק לו כבוד אחרון, בטקס השתתפו מוסיקאים ופוליטיקאים רבים.

אריק איינשטיין הובא למנוחות בבית העלמין טרומפלדור בתל אביב. בטקס הלוויה ספד לו חברו ומחונתו, הרב אורי זוהר.

מאפייני יצירתו של איינשטיין

לאיינשטיין היה קול בריטון. לאורך רוב שנות קריירת הזמרה שלו, וכן בעת ששיחק בתיאטרון, הגה איינשטיין את העיצור ר' כלשוני. רק בסוף שנות התשעים החל להגות את העיצור כגרזני, כמקובל בחברה הישראלית היום.

בשנות הקריירה הראשונות שלו לא כתב איינשטיין את שיריו בעצמו, ובאלבום הסולו הראשון שהוציא לא היה מעורב ביצירה. באלבומיו הבאים כבר היה מעורב יותר ביצירה, והחל לכתוב את המילים לרבים משיריו.

שירים רבים שכתב איינשטיין עוסקים בזיכרונות ילדותו מהעיר תל אביב. מוטיב בולט נוסף בשיריו הוא האכזבה ממצב החברה הישראלית. מנגד נהג איינשטיין לכתוב ולבצע גם שירים אופטימיים. איינשטיין היה חובב ספורט מושבע, ונודע

fan – אוהד
veteran – ותיק
loyal – נאמן
defined – מוגדרים

בלט, לבלוט – to stand out
כישרון – talent
חיקוי – impersonation
מבטא, מבטאים – accent

במיוחד כאוהד ותיק ונאמן של הפועל תל אביב, המוזכרת בכמה משיריו הידועים. רבים משיריו של איינשטיין מוגדרים כשירי ילדים, הן באלבומיו לקהל הבוגר יותר והן באלבומים שיועדו באופן ישיר לילדים. איינשטיין הוציא בסך הכל חמישה אלבומים של שירי ילדים.

עוד כנער בלט איינשטיין בכישרון החיקוי שלו. במהלך הקריירה נתן חיקה בעיקר דמויות לאומיות ומבטאים של יוצאי גלויות ודוברי שפות שונות.

משפחה

ב 1963-נישא לאלונה שוחט. מנישואים אלה נולדה בתם הבכורה שירי. ב-1967 התגרשו בני הזוג, וב 1968-שבו ונישאו. בנישואים אלה נולדה ב-1971 בתם השנייה יסמין, שעל שמה נקרא אלבומו של איינשטיין מ 1972-גם נישואים אלה הסתיימו בגירושים ב 1972-ב 2006-נפטרה אלונה מסרטן.

שירי ויסמין, בנותיהם של אלונה ואריק איינשטיין, חזרו בתשובה ביחד עם אמן בסוף שנות השבעים. הן נישאו לשני בניו החוזרים בתשובה של אורי זוהר, אפרים פישל ושלום.

סימה אליהו הייתה בת זוגו השנייה של איינשטיין, במשך כארבעים שנה עד לפטירתו. היא שיחקה לצדו במספר סרטים. לזוג נולדו שני ילדים, אמיר ודינה, והמשפחה מתגוררת בתל אביב.

איינשטיין היה סב לשמונה עשר נכדים וסבא רבא לשישה נינים.

עטור מצחך

אריק איינשטיין

מילים: אברהם חלפי לחן: יוני רכטר

("ארץ ישראל הישנה והטובה – חלק ג'", 1977)

עטור, לעטר – decorated

מתחרז, להתחרז – to rhyme

חלוק – robe

צמרירי – woolly

מתעטפת, להתעטף – to be wrapped

עגום – עצוב

אודות – about

שבוייה – trapped, imprisoned

עטור מצחך זקב שחור

אינני זוכר אם כתבו כך בשיר

מצחך **מתחרז** עם עיניים ואור,

אינני זוכר אם חרזו כך בשיר

אך למי שתהיי

סניו מלאי שיר.

חלוקה הורוד **צמרירי** ורף.

את בו **מתעטפת** תמיד לעת ליל.

לא הייתי רוצה להיות לך אח,

לא נזיר מתפלל לדמותו של מלאך

ורוצה חלומות **עגומים** של קדושה

ולמולו את אישה...

את אוהבת להיות

עצובה ושותקת

להקשיב לסיפור על קרוב על רחוק

ואני, שלא פעם אביט בך בשקט

אין קול ודברים

שוכח הכל על **אודות** אחרים.

שוכנת נפשי בין כתלי ביתך

ושבוייה בין כתלייך

ממני נפרדת

עת אני בגופי נפרד ממך.

פרוש, לפרוש – to be spread out

מרבד – rug

לציעוד - ללכת

footstep – פסיעה

אלחש, ללחוש – to whisper

שיכור - drunk

פרוש חלומי כמרבד לרגליך

צעדי אהובה על פרחיו פסיעותיך

לבשי חלוקה הנרוד לעת ליל

עוד מעט ואבוא אליך.

עטור מצחק זקב שחור

יקרב אל שפתי כחרוז אלי שיר

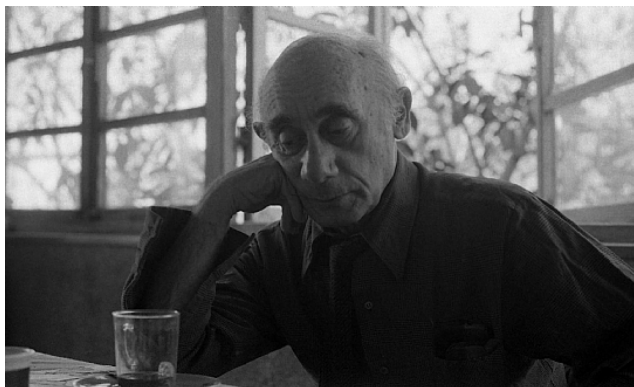
אז אלחש באזניך עד בוקר עד אור

כשיכור ...

עטור מצחק זקב שחור.

<https://www.youtube.com/watch?v=wcayUsa9yvw>

אברהם חלפי

(1904 מאי - 1980 יוני) משורר נפלא ושחקן מעולם לא נישא ולא היו לו ילדים.

נולד בעיר לודז' שבפולין.

השיר "עטור מצחך" נכתב בסוף שנות החמישים.

התפרסם בעיקר כעשרים שנה לאחר כתיבתו, לאחר שהולחן ועובד על-ידי יוני רכטר ואריק איינשטיין.

"עטור מצחך" הוא שיר ישראלי שנחשב לאחת מהקלאסיקות של הזמר העברי. ורבים רואים בו את שיר הישראלי המולחן הטוב ביותר בכל הזמנים.

במשך השנים הועלו תאוריות שונות אודות מושא השיר – כולן ללא הוכחה או ביסוס.

אתמול הובאה לקבורות, זהבה ברלינסקי. מושא השיר. השיר הוקרא ואף נוגן בלוויה.

זהבה ברלינסקי אלמנתו של השחקן זאב ברלינסקי גם הוא יליד העיר לודז'.

אתמול בלוויה בהספד סופר סיפורו של השיר על פי בקשת המנוחה.

חלפי היה מבאי ביתם של הזוג ברלינסקי. וכנראה התאהב בה אך היא היתה מסורה לבעלה ואף נולדה להם בת.

זהבה נצרה את סיפור השיר בליבה וסיפרה עליו למשפחתה באחד מחדשי חייה האחרונים.

בשיר מופיעים שני רמזים על דמותה של זהבה

"עטור מצחך זהב - (זהבה) שחור" "מצחך מתחרז עם עיניים ואור" עיניה של זהבה היו כחולות בהירות ומלאות אור.

בנוסף סיפר ברוך אסקרוב כי בשיחה עם חברותיה של זהבה לאחר הלוויה הן סיפרו לו על אופיה המאופקת, על כך שהיתה שתקנית, תיאור המתאים כל כך לשתי השורות בשירו של חלפי:

"את אוהבת להיות עצובה ושותקת"

להקשיב לספור על קרוב על רחוק"

לזכרם של אברהם חלפי שנפטר לפני כשלושים שנה ולזהבה ברלינסקי שידעה לשמור

ולכבד את זיכרון השיר

הולחן, להיות מולחן – to be composed
עובד – musically arranged

אודות – about

מושא – object

הוכחה – proof

ביסוס – basis

הובאה לקבורות – was laid to rest

לוויה – funeral

אלמנה – widow

הספד – eulogy

מנוחה – deceased

באי ביתם – חבר קרוב

מסורה – devoted, loyal

נצרה – שמרה

רמז – clue

בהיר – bright

אופי – demeanor

מאופק – held back

תיאור – description

זמר נוגה

החלונות הגבוהים (אריק איינשטיין, ג'וזי כץ, שמוליק קראוס)

מילים: רחל לחן :שמוליק קראוס ("החלונות הגבוהים", 1966)

התשמע קולי, רחוקי שלי,
התשמע קולי, באשר הנך –
קול קורא בעז, קול בוכה בדמי
ומעל לזמן מצוה ברכה?

תבל זו רבה ודרכים בה רב.
נפגשות לדק, נפרדות לעד.
מבקש אדם, אך כושלות רגליו,
לא יוכל למצא את אשר אבד.

אחרון ימי כבר קרוב אולי,
כבר קרוב היום של דמעות פרידה,
אחכה לך עד יכבו חיי,
כחפות רחל לדודה.

באשר הנך – איפה שאתה
עז – חוזק, כוח
דמי – שקט
מצווה, לצוות – to command

תבל – עולם
לדק – לרגע
לעד – לתמיד
לבקש – לחפש, to search
כושלות – to stumble
אבד, לאבד – what was lost

דמעה – tear
יכבו, לכבות – to end, extinguish

<https://www.youtube.com/watch?v=9nkCDDaMEh0>

אהבת פועלי בנין

אריק איינשטיין מילים ולחן: נעמי שמר ("אהבה ראשונה", 1965)

יום יום קשאת עוברת כאן בתשע
אני לך שורקים מן הסולם
ותאמיני לנו - זהו פשע
שאת לא עוצרת מעולם
קשאת לובשת את השמלה האדומה
אז בבניין לפתע צומחת עוד קומה
ולו ידעו הפיגומים לשיר
כי אז שמעו אותם בכל העיר.

את אולי קטנה
אבל כתפנו איתנה,
וכל חיוור שלך אצלנו חג
יש לך פה עניין עם פועלי בנין
שאוהבים אותך עד ראש הגג.

את משגעת פה את כל הנוער
את יפה בכל התסרוקות
קשאת עוברת בעקב גבוה
את שווה סימפוזיה של שריקות
קשמביטים למטה מגובה המנוף
זו את שמקשטת בשבילנו את הנוף
אמרי מלה ונטפס איש איש
מן הקומה העשירית לכביש
את אולי קטנה...

אם גם היום תפני אלינו עורף
אני נדבר עם הקבלן
ונשבע לו שעד סוף החורף
לא נוכל לגמור את הבנין
אך אם תעיפי הנה מבט אחד קצר
מיד תראי שאנו גומרים אותו מחר
ומן הגג הבנאים שלך
בלב אוהב ישליכו פרח לך.
את אולי קטנה...

לשרוק – to whistle

סולם – ladder

פשע – crime

לפתע – פתאום

לצמוח, צומחת – to grow

פיגומים – scaffolding

איתנה – חזקה

תסרוקת – hairstyle

עקב – heel

שריקה, שריקות – whistle

מנוף – crane

מקשטת, לקשט – to decorate

נטפס, לטפס – to climb

להפנות עורף, תפני עורף – to turn away from

קבלן – contractor

להעיף מבט – to look over

ישליכו, להשליך – to throw away

<https://www.youtube.com/watch?v=dOa141FnFj8>

תכול המטפחת

אריק איינשטיין ("ארץ ישראל הישנה והטובה – חלק ג'", 1977)
מילים : יאקוב (קובה) גאליצקי תרגום/ נוסח עברי: אברהם שלונסקי
לחן : יז'י פטרסבורגסקי

מטפחת – kerchief, scarf

לטף – ללטף – caress

רך – softness

לעד – לתמיד

נפרדנו, להפרד – to part

קרטוב – a spec, a bit

גז – to pass, disappear

תמו – נגמרו

דלף – גשם

טהר ותכול המטפחת,

לטף ורה של היד

את אז אמרת לי:

לא, לא אשכח עוד

את פגישתנו לעד.

ויהי היום

ואנו נפרדנו פתאם.

תכול המטפחת,

קרטוב של נחת,

גז ועבר החלום.

תמו הקר והדלף,

תכלת ואור מסביב

בקר ושמש

לילה ואלף

אלף כוכבי האביב.

ויהי היום

ואנו נפגשנו פתאם.

תכול המטפחת,

קרטוב של נחת,

ונתגשם החלום.

נתגשם, להתגשם – to

materialize

<https://www.youtube.com/watch?v=hr5I-VZZoyU>